

**Ο θάνατος του εμποράκου, ένα διαχρονικό έργο
Ας μείνει στην μνήμη μας ως ένα θεατρικό έργο,
η δε απονενομημένη ενέργεια του, παράδειγμα προς αποφυγή**

Γράφει

Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος
Απόστρατος Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς
Αρθρογράφος - Ιστορικός Ερευνητής

Το έργο του Άρθουρ Μίλερ «Ο θάνατος του εμποράκου» θεωρείται ένα από τα κορυφαία έργα του εικοστού αιώνα. Αυτό το κλασικό δημιούργημα του αμερικάνικου θεάτρου πραγματεύεται το δράμα ενός μέσου Αμερικανού, του Γουίλι Λόμαν, ο οποίος ονειρεύεται να κατακτήσει μια επιτυχημένη εμπορική καριέρα, ακολουθώντας πιστά τις αρχές του αμερικανικού κοινωνικού συστήματος, αλλά τελικά συντρίβεται κάτω από το βάρος των εσφαλμένων επιλογών του και της τότε Αμερικανικής οικονομικής κρίσης.

Το έργο πραγματεύεται επίσης ένα πάντα επίκαιρο θέμα: την επιβίωση του μικρομεσαίου πολίτη σε μια κοινωνία εντελώς καταναλωτική, όπου οι ηθικές αξίες ξεπέφτουν και το μόνο που απασχολεί τον κόσμο είναι το χρήμα. Ο Εμποράκος, πολύ ηθικός – αλλά όχι ηθικολόγος – άνθρωπος, θέλει να μεγαλώσει τα παιδιά του με τις πατροπαράδοτες αρχές και θα φτάσει μέχρι τα άκρα για να τις επιβάλλει.

Το έργο έχει χαρακτηριστεί ως η κραυγή του μέσου Αμερικανού που χάνεται στη χοάνη ενός αδυσώπητου κεφαλαιοκρατικού συστήματος και ο Γουίλι Λόμαν είναι το χαρακτηριστικό παράδειγμα του ανθρώπου που συνθλίβεται μέσα στις ψευδαισθήσεις και τις αυταπάτες του Αμερικανικού ονείρου.

Ο κεντρικός ήρωας, ο εμποράκος που αγωνίστηκε τίμια μια ζωή αλλά τσακίστηκε από την οικονομική κρίση, παίρνει τελικά την απόφαση να αυτοκτονήσει. Σε αυτούς που έσπευσαν να τον κατηγορήσουν γιατί παρουσιάζει έναν ήρωα που καταλήγει σε τέτοια απόφαση, ο Αμερικανός συγγραφέας απάντησε ότι ο Λόμαν αξίζει κάθε σεβασμό, γιατί ακόμα και με την αυτοκτονία του θέλει να υπερασπιστεί την αξιοπρέπειά του.

Στην Ελλάδα, τη χώρα που παραδοσιακά βρισκόταν πολύ χαμηλά στα σχετικά θλιβερά ποσοστά συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η είδηση της κάθε νέας αυτοκτονίας ανοίγει μια νέα πληγή, αλλά παύει σταδιακά πλέον να μας εκπλήσσει. Συνηθίζουμε να

ζούμε με τις πληγές μας, με τις πληγές των άλλων γύρω μας όταν συνειδητοποιούμε πόσο φτηνή έχει γίνει η ζωή μας.

Όμως κανένα στατιστικό στοιχείο δεν μπορεί να καταγράψει τον ανθρώπινο πόνο των συγγενών των συνανθρώπων μας, οι οποίοι επιλέγουν αυτή την άσχημη οδό αντίδρασης, διαφυγής, απελπισίας ή οποιασδήποτε άλλης σκέψης που τους οδήγησαν σε αυτή τη απονενομημένη ενέργεια.

Όμως για την όλη περιρρέουσα αυτή κατάσταση της οικονομικής εξαθλίωσης, της έλλειψης στόχων, οραμάτων, της έλλειψης αξιοπρεπούς εργασίας και διαβίωσης, κεντρικό πρόσωπο είναι ο άνθρωπος, είμαστε όλοι εμείς με τους λανθασμένους προσωπικούς μας χειρισμούς, αλλά κυρίως με τις ανασφάλειες που μας διακατέχουν ως λαό, με την έλλειψη μνήμης και λήθης του παρελθόντος, στοιχεία που μας οδηγούν στο να δίδουμε ψήφο εμπιστοσύνης στους θύτες μας, είτε άμεσα ως πρόσωπα, είτε έμμεσα ως κόμματα ή κινήματα τα οποία εκπροσωπούν.

Είμαστε ένας λαός απρόβλεπτος ο οποίος δεν δύναται κανείς στατιστικολόγος, να μας προβλέψει γιατί, άλλα οραματιζόμαστε, άλλα λέμε στα καφενεία και στις παρέες μας και άλλα πράττουμε. Αλλιώς συμπεριφερόμαστε μπροστά στους πολιτικούς και αλλιώς από πίσω τους.

Διακηρύσσουμε ότι θέλουμε να λάμπει η δικαιοσύνη και από την άλλη φροντίζουμε να της στερούμε το φως και να της βουλώνουμε τα αυτιά της.

Με τα παχιά και εκ του ασφαλούς λόγια κοπτόμαστε για το κοινωνικό σύνολο, συμπονούμε τους συνανθρώπους μας, αλλά όταν μας ζητήσουν τη βοήθεια μας, τους κλείνουμε την πόρτα ή κάνουμε πως δεν τους ακούμε.

Κοπτόμαστε ότι θέλουμε να υπηρετήσουμε το κοινωνικό σύνολο, δημιουργούμε διάφορες ομάδες κοινωνικής αλληλεγγύης, αντίδρασης κατά του κατεστημένου, όταν όμως μας προσφέρουν κάτι το οποίο εξυπηρετεί το προσωπικό μας συμφέρον ή του περιβάλλοντος μας, τότε αυτομάτως οι ιδεολογίες παραμερίζονται και κυριαρχεί αντί του ΕΜΕΙΣ το ΕΓΩ.

Θεωρούμε ότι ως λαός έχουμε διδάξει τον πολιτισμό, έχουμε δημιουργήσει απείρου κάλους έργα τέχνης, δυστυχώς όμως τα ξεπουλήσαμε ή τα ξεπουλάμε αν μας δοθεί η ευκαιρία, αρκεί να πλουτίσουμε ακοπίαστα.

Όμως μέσα σε αυτή την νέα τάξη πραγμάτων, της παγκοσμιοποίησης, της εξαφάνισης των ηθικών αξιών, της υλιστικής συμπεριφοράς, των δεικτών της οικονομίας, υπάρχουν και πραγματικοί αγωνιστές, τους οποίους το όλο σύστημα τους θεωρεί απομεινάρια του ρομαντικού παρελθόντος, τους θεωρεί γραφικούς και μη φυσιολογικούς.

Είναι οι Έλληνες οι οποίοι νοιώθουν την ανάγκη να ζουν σε μια πραγματική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία των Ελλήνων και όχι των γραικύλων, είναι αυτοί που τους πνίγει η αδιαφορία του ανθρώπου προς τον άνθρωπο, είναι αυτοί που βλέπουν τα παιδιά τους να φεύγουν σε άλλες χώρες και δεν μπορούν να το αποτρέψουν, είναι αυτοί που υπηρέτησαν Θερμοπύλες για να ροκανίζουν οι επιτήδαιοι με ασφάλεια στο εσωτερικό της χώρας τον δημόσιο πλούτο και να μένουν στο απυρόβλητο, τη στιγμή που αυτοί διασύρονται για χίλια ευρώ.

Ο οικονομικός θάνατος του εμποράκου και του μικρομεσαίου Έλληνα γενικότερα είναι καθημερινός, όμως σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση και να οδηγηθούμε στην απονενομημένη ενέργεια αφαίρεσης της ζωής μας, πρέπει να αγωνιστούμε για να αντιμετωπίσουμε τη νέα μορφή των κατακτητών και να πετάξουμε τα πολιτικά ζόμπι από τις καρέκλες που τις θεωρούν δεδομένες.

Ας βοηθήσουμε και ας δώσουμε εμείς οι μεγαλύτεροι τη δυνατότητα στους νέους στην ηλικία, να αποδείξουν τις ικανότητές τους (αφού ματώσαμε οικονομικά να τους σπουδάσουμε), να φέρουν την ανατροπή στο σάπιο πολιτικό σύστημα, στην οικογενειοκρατία, να φτιάξουν μια καινούργια υγιή Ελλάδα και να την βγάλουν από την εντατική.

Ας πετάξουμε από πάνω μας τις φοβίες και τις καταστροφικές εμμονές μας και ας τα αφήσουμε να ανοίξουν τα φτερά τους, για να φτιάξουν το δικό τους μέλλον, που πιστεύω θα είναι καλύτερο από αυτό που τους δημιουργήσαμε εμείς οι ευκαιριακοί.

Ο θάνατος του εμποράκου ας μείνει στη μνήμη μας, ως ένα θεατρικό έργο και παράδειγμα προς αποφυγή.

Τα προβλήματα δεν λύνονται με το να θέτουμε τέρμα στη ζωή μας, αλλά αγωνιζόμενοι εν ζωή.

Καλύτερα να πέσεις στο πεδίο της μάχης μαχόμενος, παρά να γίνεις ρίψασπις και λιποτάκτης.